

Minnesanteckningar gemensamt möte för utskottet för äldrefrågor och utskottet för funktionsnedsättningsfrågor 2016-03-10 tema skälighet och uppdragsbeskrivningar

Närvarande: Christina Andersson, Claes-Göran Alm, Torbjörn Olsson, Tobias Gustafsson, Maria Forsberg, Kerstin Lagberg, Nina Alexandersson, Samuel Deivard, Majo Kuusikoski, Timothy Stayton, Haidi Opava, Suvi Stenberg (del av mötet), Johan Hansson (del av mötet), Marie Olsson (del av mötet) och Annelie Brokvist

Christina och Majo hälsar alla välkomna till dagens gemensamma utskottsmöte och går igenom mötets agenda.

Översyn av riktlinjer för skälig levnadsnivå enligt SoL

Johan inleder med att berätta att beslut ska tas i juninämnd i ärendet Översyn av riktlinjer för skälig levnadsnivå enligt SoL.

Uppdrag

- Formulera/revidera skälig levnadsnivå för insatser enligt socialtjänstlagen (SoL).
- Bedöma påverkan från ICF.
- Bedöma möjlighet till att minska nivåer eller avskaffa insatser, alternativt införa mer kostnadseffektiva insatser, samt konsekvensbeskriva detta i ett helhetsperspektiv.

Upplägg

- Genomgång av uppdraget.
 - Skälig levnadsnivå för insatser enligt SoL.
 - Påverkan utifrån ICF.
 - Nivåer för skälighet och konsekvensbeskrivning.
- Vad behöver beslutas politiskt?
- Planering framöver.

Skälig levnadsnivå för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL)

- SoL är en ramlag och ger endast yttersta ramar för biståndsbesluten och är inte knuten till i lagen särskilt angivna insatser.

- Stödet i livsföringen ska främja social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet.
- Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Begreppet definieras dock inte närmare i lagtext eller föreskrifter.
- Detta ger varje kommun möjligheter att utforma sin verksamhet efter skiftande behov. Den generella nivån av skälig levnadsnivå kan förändras och är inte statisk.

Riktlinjer för skälig levnadsnivå

- I dagsläget finns riktlinjer för skälig levnadsnivå inom ordinärt boende äldreomsorgen.
- Kommunens riktlinjer för skälig levnadsnivå är vägledande vid biståndsbedömning och gäller aldrig utan undantag (individuell bedömning).
- Riktlinjer för skälig levnadsnivå definieras i dagsläget i vilken nivå/frekvens av levnadsstandard och insatser/stöd.
- Detta innebär att det är bestämt hur många tillfällen per dygn/vecka/månad en insats ska ges i normalfallet för att den enskilde anses att uppnå skälig levnadsnivå.

Suvi berättar att ”normalfallet” beskrivs i riktlinjerna för skälig levnadsnivå. Riktlinjerna fungerar som ett verktyg för likvärdiga bedömningar. Biståndshandläggningsprocessen är komplex, då handläggaren utreder behoven.

Hur arbetar vi i dag?

- Biståndshandläggare utreder och gör en bedömning av den enskildes individuella behov.
 - Biståndshandläggare/enhetschef fattar beslut vilka insatser som ska tillgodose behovet vilket leder till bifall eller avslag för insatser.
 - Riktlinjer för skälighet i normalfallet definierar hemtjänstinsatserna i frekvens.
 - I hemtjänstbeslut görs även bedömning om hur lång tid varje insats beräknas att ta.
 - Skälighet gällande övriga insatser regleras endast i uppdragsbeskrivningar.
- Se även processen som bilagts från presentationen.

Vad är ICF?

- En internationell klassifikation för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd.
- ICF är en förkortning av ”International Classification of Functioning, Disability and Health”.
- Den svenska översättningen av ICF är ”Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa”.

Johan berättar att ICF har funnits i skarpt läge i ett år i förvaltningen.

Utredning enligt ICF

Gamla benämningar	Nya benämningar
Dusch	Stöd med att tvätta sig
Måltidsstöd	Stöd med att bereda måltider Stöd med att äta och dricka
Inköp	Stöd med att skaffa varor och tjänster

Ansökan	Utfredning	Beslut
<p>Den enskildes begäran om hjälp</p>	<p>1. Kartläggning av den enskildes behov och resurser 2. Bedömning - Vilken insats tillgodoser behoven? - Insatsen prövas i relation till lagstiftningen</p>	<p>Beslut om bistånd som svarar mot den enskildes behov samt tillförsäkrar den enskilde en skälig levnadsnivå.</p>

Med ICF utreds systematiskt den enskildes behov utifrån olika livsområden.

- Lärande och tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänniska interaktioner och relationer
- Viktiga livsområden
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
 - Känsla av trygghet (kroppsfunction)
 - Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer den enskilde (omgivningsfaktor)

Exempel på aktiviteter och Nuvarande insatser se bilagda sidor från presentationen.

Påverkan utifrån ICF

Utredningen fastställer att det i nuläget saknas:

- Insatser under vissa behovsområden.
- En beskrivning gällande vad insatserna innehåller och vilket behov de ska tillgodose.

Utredningen fastställer att förvaltningen ska:

- Införa nya insatser i syftet att skapa en mer behovsstyrd verksamhet i likhet med lagstiftningens intentioner.
- Använda oss av ICF:s nationella definitioner för att beskriva insatser. Detta kommer leda till en ökad rättssäkerhet och rimlig förväntansbild hos samtliga inblandade aktörer.

Gamla och nya benämningar (se bifogad bild från presentationen)

Nivåer för skälighet och konsekvensbeskrivning

Uppdragsenhetens utredning har fastslagit följande:

- Inga nämnvärda förändringar i skälighetsnivåerna i ordinärt boende kan göras.
- Skälighetsnivåer för samtliga insatser inom äldreomsorgen behöver definieras.
- Individuellt formulerade beslut i vård- och omsorgsboende och på korttidsvistelse behöver införas.
- Ändringar i dokumentationen utifrån införandet av ICF behöver göras.

Utredningen visar på att det saknas en tydlighet rörande hur förvaltningen utreder, bedömer och fattar beslut för insatser inom äldreomsorgen. Arbetet med att ta fram nya riktlinjer för skälighetsnivå som omfattar hela äldreomsorgen förväntas få följande resultat:

- Skapa ett enhetligt synsätt och tydlighet i handlägningsprocessen.
- Säkerställa att beslut fattas likartat enligt samma bedömningsgrunder och genom detta bidra till ökad rättssäkerhet till brukaren.

Exempel på aktiviteter

d510

Att tvätta sig

Att tvätta och torka hela kroppen eller delar av den genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk

Innefattar:

att tvätta delar av kroppen, hela kroppen och att torka sig

Utesluter:

kroppsvård (d520); att sköta toalettbehov (d530)

d520

Kroppsvård

Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan

Innefattar:

vård av hud, tänder, hår, finger- och tånaglar

Utesluter:

att tvätta sig (d510); att sköta toalettbehov (d530)

- Leda till en mer effektiv och rättsäker handläggningsprocess.
- Skapa förutsättningar för en mer effektiv och rättsäker planering för utförande av vård- och omsorgsboende och korttidsvistelse gällande till exempel bemanning.

Hemtjänstbeslut särskilt boende

- Socialstyrelsens förslag till föreskrifter för bemanning på särskilda boenden blir inte av.
- Regeringen beslutar att istället ändra i socialtjänstförordningen.
- Förändringen formuleras:
"I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap 5 § socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa."
- Vård- och omsorgsförvaltningen avser att vidare utreda hur vi ska hantera regeringens beslut.

Vad behöver beslutas politiskt?

- Nivåer för hur ofta det anses skäligt att bevilja specifika insatser.
- Prioriteringar gällande om vissa insatser ska erbjudas eller inte.

Johan ger ett exempel: Ska personalen bädda sängar? Eller är något annat viktigare?

Planering framöver

Planen är att riktlinjerna för skälig levnadsnivå för äldreomsorgens insatser ska beslutas i juninämnd.

- På vilket sätt ska vi möjliggöra detta?

Reflektioner från politikerna: Det blir svårt att minska ner de insatser som finns. Det finns även insatser som kanske ska läggas till. Hur kan vi bättre hjälpa individer som har psykisk ohälsa? Kan man jämföra med andra kommuner inför vårt beslut gällande riktlinjer för skälig levnadsnivå?

Välfärdsteknologin har också tillkommit som hjälpmedel att räkna in. Suvi berättar att trygghetsbesöken har tagits bort. Nattkameran kan ge trygghetskänsla i stället för att personalen kommer på trygghetsbesök och brukaren slipper få sin nattsömn störd.

Fråga från politikerna: Vad är det som vi konkret fattar beslut om i ärendet på juninämnden?

Johan svarar att det är nivåer och prioriteringar. Johan frågar politikerna: Vad behöver ni? Svaret blev konsekvensbeskrivning-konsekvensanalys exempelvis trygghetsbesök kontra psykisk ohälsa.

Johan berättar vidare att många nivåer finns sedan tidigare. Johan erbjuder att uppdragsenheten kan göra urvalet åt politikerna och det tas tacksamt emot!

Vård- och omsorgsnämndens uppdragsbeskrivningar (Marie Olsson)

Christina inleder med att berätta att dessa beslutas i juninämnden. Politikerna beslutar vad och förvaltningen arbetar med hur.

Organisation

- Vård- och omsorgsnämnden
- Vård- och omsorgsförvaltningen, uppdelad i uppdragsenheten och utförarverksamheten
- Formellt beställer VON intern och extern verksamhet genom uppdragsbeskrivningar och avtal
- Uppdragsenheten skriver fram uppdragsbeskrivningar och avtal.
- Interna och externa utförare utför beställningarna.

Vad är en uppdragsbeskrivning?

- 19 uppdragsbeskrivningar finns. En för varje insats.
- Beskriver krav för ledning, styrning och uppföljning av vård- och omsorgsförvaltningens interna verksamhet för att kunna säkerställa vård- och omsorg av god kvalitet
- Reglerar åtaganden i form av verksamhetens innehåll och kvalitet vilket påverkar kostnaderna.
- Beskriver VAD utförarverksamheten ska utföra. Utförarna ansvarar för HUR de ska utföra uppdraget.

Vad bygger kvalitetskraven i uppdragsbeskrivningarna på?

- Utgår från exempelvis lagstiftning, föreskrifter, nationella riktlinjer, nationella mål, politiska program etc...(nationella, länsövergripande, kommun, förvaltning).

Beskriver nivå enligt ovanstående exempel på kvalitetskrav,

- Socialstyrelsens dokumentationsföreskrifter och krav på ledningssystem
- Socialstyrelsen – ska erbjuda kultur- och fritidsaktiviteter enligt lagstiftning
- Kommunala krav – krav utifrån kommunens Anhörigprogram
- Förvaltningsnivå – exempelvis krav på mötesplatsernas öppettider.

Uppdragsbeskrivningarnas struktur

Uppdragsbeskrivningen består av två delar:

Gemensam del för all utförarverksamhet bland annat,

- Uppdrag och inriktning
- Kvalitetsarbete
- Verksamhet
- Kommunikation, samverkan och tillsyn
- Personal
- Uppföljning och utvärdering
- Ekonomi

Verksamhetsspecifik del, exempel

- Beskrivning av uppdraget
- Övergripande mål

- Bemötande och arbetssätt
- Tillgänglighet och information
- Kultur och fritid/Utevistelse och aktivitet
- Måltider
- Kompetens
- Hälso- och sjukvård.

När revideras Uppdragsbeskrivningarna?

- Vart fjärde år

Eller

- Kan revideras/uppdateras vid behov utifrån förändringar i lagstiftning och föreskrifter, nationella riktlinjer och antagna styrdokument, politiska signaler etc.

Vad ska VON ta beslut om?

- Uppdragsenheten har föreslagit kvalitetskrav i uppdragsbeskrivningarna för förvaltningens verksamheter
- Nämnden ska fastställa föreslagna kvalitetskrav.

Förslag tidplan

- Utskott mars –övergripande information
- Utskick Uppdragsbeskrivningar mars
- Utskott april och/eller maj-fördjupning; frågor i respektive utskott med representanter från Uppdragsenheten –hur mycket tid behöver utskotten för att kunna fastställa uppdragsbeskrivningarna?
- Nämndbeslut –när i tid?

Fråga från politikerna: Kommer förändringarna att framgå=markerat i texten?

Marie svarar att uppdragsenheten inte jobbat så.

Replik från politikerna: Det är svårt att se vad de ekonomiska besluten gett för effekt i uppdragsbeskrivningarna. Marie svarar att hon och hennes kollegor kan markera vad utförarna reagerat på när ekonomiska beslut tagits. Hon kommer att skicka med ett förtydligande dokument hur effektiviseringarna påverkat uppdragsbeskrivningarna.

Uppdragsbeskrivningar Äldreomsorg

- Vård- och omsorgsboende enligt SoL
- Hemtjänst enligt SoL
- Korttidsvistelse enligt SoL
- Mötesplatser för seniorer
- Dagverksamhet för personer med demenssjukdom enligt SoL

Gemensamma uppdragsbeskrivningar

- Kommunal hälso- och sjukvård enligt HSL
- Biståndskontoret
- Anhörigcentrum

- Kostverksamheten

Uppdragsbeskrivningar område funktionshinder

- Bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL/LSS
- Hemtjänst och/eller boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL
- Daglig verksamhet/sysselsättning enligt LSS/SoL
- Mötesplatser för personer med funktionsnedsättningar
- Bostad med särskild service enligt LSS
- Personlig assistans enligt LSS/SFB
- Avlösarservice LSS
- Kontaktperson enligt LSS
- Korttidsvistelse enligt LSS
- Ledsagarservice enligt LSS

Fortsatt arbete med uppdragsbeskrivningarna för politikerna: Christina och Majo föreslår att båda utskotten träffas direkt efter att aprilnämnden (2016-04-19) är slut. Båda utskotten träffar Marie och hennes kollegor först gemensamt och sedan arbetar utskottet för äldre frågor med de uppdragsbeskrivningar som berör äldreområdet och utskottet för funktionsnedsättningsfrågor arbetar med de uppdragsbeskrivningar som berör funktionsnedsättningsområdet.

Fråga från politikerna: Är uppdragsbeskrivningarna lika för både privata och kommunala verksamheter?

Marie svarar att de inte är lika, men de privata ska ha samma kvalitetsnivå.

Annelie och Marie stämmer av med varandra hur de 19 uppdragsbeskrivningarna enklast når politikerna.

Vid minnesanteckningarna

Annelie Brokvist